

راویان پایداری

آشنایی با
داستان نویسان دفاع مقدس

به کوشش
علی اکبر مستجابی قهرودی

سازمان بسیج هنرمندان تهران بزرگ
۱۳۹۰

سرشناسه	: مرتضایی قهرودی، علی اکبر، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: راویان پایداری، آشنایی با داستان نویسان دفاع مقدس / گردآورنده علی اکبر مرتضایی قهرودی.
مشخصات نشر	: قم: مجنون، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۸۴ ص: مصور.
شابک	: 978-964-7453-56-1 : ۵۰۰۰۰ ریال
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۷۵ - ۸۴
موضوع	: داستان نویسان ایرانی -- قرن ۱۴ -- سرگذشتنامه و کتابشناسی .
رده بندی کنگره	: ۳۳۶۹۲ / الف م ۴۳ م ۴۳۹۰
رده بندی دیویی	: ۳/۶۲۰۹۰۱۶ ف ۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۵۳۵۰۸۳

راویان پایداری
آشنایی با داستان نویسان دفاع مقدس (دفتر یکم)
به کوشش علی اکبر مرتضایی قهرودی

طرح جلد: بهزاد باشو
حروف نگاری: مجنون
لیتوگرافی: مهرشاد
چاپ و صحافی: آراین
شمارگان: هزار نسخه
چاپ اول: هزار و سیصد و نود
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۴۵۳-۵۶-۱
قیمت: پنج هزار تومان

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به سازمان بسیج هنرمندان تهران بزرگ است.

هنر و ادبیات داستانی از دیدگاه مقام معظم رهبری

...در زمینه ادبیات دفاع مقدس و هنر دفاع پیشرفت داشته‌ایم، بنده هم دارم صحنه را می‌بینم. اینکه ما بگوییم ما عقب‌رفت داشتیم، عقب‌گرد داشتیم، ریزشمان بیشتر از رویش بوده، نه، اینها را من قبول ندارم، ما پیشرفت داشتیم، تکامل داشتیم... این کار هنری بازآفرینی آن حادثه است. این خیلی کار مهمی است شما برای آن تابلوی پرشکوه و پر از ریزه‌کاری و ظرافت و زیبایی، آینه می‌شوید. خود این کار فرهنگی و کار هنری شما که روایت آن جهاد مقدس هست، جهاد است... تحقیقاً پرمشتری‌ترین آثار هنری بعد از انقلاب در زمینه‌های مختلف، آن آثار هنری است که مربوط به دفاع مقدس بود، چه در زمینه‌ی فیلم و سینما، چه در زمینه‌ی کتاب، خاطره و داستان...

در این زمینه هر چه بتوان کار کرد، هر چه بتوان سرمایه‌گذاری مالی و مدیریتی و وقتی و اینها کرد، جای داد و بفارش ما این است. دوستان هنرمند هم با شوق و امید، این کار را دنبال کنند. البته این کار افراد پا به رکاب و آماده و مسئولیت‌شناس لازم دارد، یعنی کسانی که حقیقتاً احساس مسئولیت کنند و حالت تنبلی و خواب‌آلودگی و اینها در انسان نباشد. یک چنین عناصری می‌توانند خوب در این عرصه و در این میدان نقش ایفا کنند...

بخشی از سخنان مقام معظم رهبری در جمع هنرمندان دفاع مقدس
(شمیم عشق، ماهنامه دفاع مقدس، شماره ۴، شهریور ۱۳۸۸)

فهرست

۹	پیش‌گفتار
۱۲	دیب‌اچه
۱۵	۱. منیژه آرمین
۱۶	۲. نورالدین آزاد
۱۷	۳. علی آقاغفار
۱۸	۴. جعفر ابراهیمی (شاهد)
۱۹	۵. حبیب احمدزاده
۲۰	۶. حسن احمدی
۲۱	۷. جواد اردکانی
۲۲	۸. اصغر استاد حسن معمار
۲۳	۹. شیرین اسحاقی
۲۴	۱۰. کوروش اسدی
۲۵	۱۱. جواد افهمی
۲۶	۱۱. رضا امیرخانی
۲۷	۱۲. داوود امیریان
۲۸	۱۴. امیرحسین انبازداران
۲۹	۱۵. طاهره ابید
۳۰	۱۶. محمد ایوبی
۳۱	۱۷. خسرو باباخانی
۳۲	۱۸. محمدرضا بایرامی
۳۳	۱۹. داوود بختیاری دانشور
۳۴	۲۰. محمد بکایی
۳۵	۲۱. کاوه بهمن
۳۶	۲۲. بهمن پگاه راد
۳۷	۲۳. علیرضا پوربزرگ وافی
۳۸	۲۴. مجید پورولی کلشتری
۳۹	۲۵. راضیه تجار
۴۰	۲۶. محمود جوانبخت
۴۱	۲۷. ابراهیم حسن بیگی
۴۲	۲۸. فرهاد حسن‌زاده
۴۳	۲۹. فرهاد حیدری گوران
۴۴	۳۰. جمشید خانیان
۴۵	۳۱. جهانگیر خسروشاهی

۴۶	۳۲. اکبر خلیلی
۴۷	۳۳. مهدی خلیلی
۴۸	۳۴. احمد دهقان
۴۹	۳۵. عبدالمجید رحمانیان
۵۰	۳۶. رضا ریسی
۵۱	۳۷. فیروز رنوزی جلالی
۵۲	۳۸. محمدرضا سرشار
۵۳	۳۹. سیدمهدی شجاعی
۵۴	۴۰. علی اصغر شیرزادی
۵۵	۴۱. اکبر صحرایی
۵۶	۴۲. بابک طیبی
۵۷	۴۳. وجیهه علی اکبری سامانی
۵۸	۴۴. فریدون عموزاده خلیلی
۵۹	۴۵. داوود غفارزادگان
۶۰	۴۶. احمد غلامی
۶۱	۴۷. حبیب غنی پور
۶۲	۴۸. حسین فتاحی
۶۳	۴۹. اسماعیل فصیح
۶۴	۵۰. حمید قاسم زاده تاز
۶۵	۵۱. مجید قیصری
۶۶	۵۲. زهره کیانی امینه
۶۷	۵۳. احمد محمود
۶۸	۵۴. نصرالله محمودزاده
۶۹	۵۵. محمد محمودی نورآبادی
۷۰	۵۶. محسن مطلق
۷۱	۵۷. علی مؤذنی
۷۲	۵۸. محسن مؤمنی شریف
۷۳	۵۹. ناصر ولی محمدی
۷۴	۶۰. زهرا یزدی نژاد
۷۵	منابع

پیش‌گفتار

نویسندگی یکی از هنرهایی است که اگرچه به دیرپایی هنرهای تصویری مانند نقاشی نیست، اما از آن دست توانمندی‌هایی است که انسان هر چه رشد فکری و عقلی پیدا کرد بیشتر بدان متمایل و در آن متبحر شد و در واقع می‌توان گفت نویسندگی از سرآمدترین هنرهای بشر است.

قرن‌های متمادی طول کشید تا انسان توانست با استفاده از واژه‌ها منظور خود را به هم‌نوعانش منتقل کند. یا افکار و نظرهای آنان را بفهمد. همچنین باز قرن‌ها گذشت تا توانست این واژه‌ها را بنگارد تا مانند گارتار از گفتن باشند و فراموش نشوند. به موازات این تحولات در گفتار و نوشتار، تفکر و درک بشر از خود و پیرامونش هم رو به تکامل نهاد و ذهنش پیچیده‌تر و در واقع توانمندتر شد. توانایی ذهن بشر به معنی خلاقیت بیشتر بود و در نتیجه در درازنای تاریخ هر چه از زندگی بشری به سوی امروز پیش می‌آییم آثار هنری آفریده انسان انبوه‌تر و عمیق‌تر می‌شوند.

این آثار هنری انبوه نمایانده خواست‌ها و آرزوها، آرمان‌ها و روحیات، برداشت‌ها و دریافت‌ها و در یک کلام نمایش هستی معنوی انسانند. زیست هستی معنوی انسان آن چیزی است که با جان و روح او سروکار دارد و از طریق رسانه‌های معمولی و قراردادی میان انسان‌ها قابل بیان و نمود نیست ولی حتماً باید بیان شود تا همواره در ذهن نسل‌ها تازه بماند و فربه شود. بدین جهت کار هنرمند بسیار دشوار و حساس و البته تعالی‌بخش است.

در این میان، نویسندگی وضعیتی خاص دارد؛ هم باید ظرفی برای بیان تجربه زندگی معنوی انسان باشد و هم بیگانه از زندگی مادی او نباشد. یعنی از متن و بطن وقایع و رویدادهای ملموس و تجربه شده پوسته‌ای داشته باشد اما مغز آن همان زیست معنوی باشد. این تعریف مجمل از نویسندگی چون یک هنر، نزدیک‌ترین تعریف به ادبیات پایداری است؛ زیرا در ارتباط با مفاهیمی چون جهاد، دفاع و ایثار است که در زیر پوسته‌ای از جنگ و کشتار و نفرت مستتر شده‌اند. ادبیات پایداری می‌کوشد تا در ظرف

واژه‌ها و بر محمل توصیف صحنه‌ها، آن ایمان و ایثاری را که برخاسته از زیست معنوی جهادگران بوده بیان کند و چون آینه‌ای بی‌زنگار برابر شفافیت و زلالیت جان‌های عاشق جهادگران و رزم‌آوران، ابدیتی را رقم زند. روزهای خاک و آتش و خون، لحظه‌های دود باروت و صدای کرکنندهٔ توپ‌ها، افق‌های غبارگرفته و فریادها و ناله‌ها، زخم‌ها و در پی آن مرگ‌ها و شیون‌ها، همه و همه زیست مادی رویدادی به نام جنگ‌اند اما در زیر این پوسته، زندگی جریان دارد و این زندگی ارزشمند را باید روایت کرد. ادبیات پایداری یعنی همین روایت؛ روایت پایداری.

در کنار این، باید به این نکته هم توجه داشت که وجهی و بخشی از ادبیات پایداری، برقراری رابطه میان گذشته و آینده است که البته از ویژگی‌های اثر هنری نیز محسوب می‌شود. در واقع، نقش نویسنده یا هر هنرمند دیگر، زنده نگه داشتن خاطراتی از گذشته است که ارزشمندند، نه مانند یک تاریخ‌نگار که صرفاً به بیان رویدادها و توصیف و تحلیل آنها می‌پردازد، بلکه به عنوان کسی که مفاهیم و ارزش‌های نهفته در آن رویدادها را به شکلی ماندگارتر، مؤثرتر، دامن‌شیرتر و آشناتر به مخاطبان فردا و فرداها منتقل می‌کند. از این منظر، وظیفهٔ هنرمند، زنده نگه داشتن میراث معنوی مردمی است که در میان آنان زندگی می‌کند. این میراث معنوی در بسیاری موارد و مواقع، میان انسان‌ها مشترک است و به همین دلیل وقتی در قالب هنر جاری گیرد، مخاطبش همهٔ انسان‌ها می‌شوند. خود این یک معیار برای سنجش آثار هنری است. آن اثری که مخاطبان بیشتری را در طول زمان و نسل‌ها به خود جلب و جذب کند و بر آنان اثر بلندداری داشته باشد، همان صبغه‌های هستی معنوی - آشنا کند در زمرهٔ شاهکارهای هنری قرار می‌گیرد. نمونهٔ اعلا و آشنا در این وادی، واقعهٔ کربلاست و همهٔ آثاری که از فردای آن واقعه دربارهٔ آن خلق شدند. پیام‌ها، ارزش‌ها و مفاهیم نهفته در آن واقعه در قالب‌های مختلف، از خطابه گرفته تا نمایش و شعر، در قرون متمادی مخاطبانی در سراسر جهان داشته‌اند و هر یک شاهکاری شده‌اند و شگفت آنکه آن واقعه گویی خود هنری بی‌بدیل و تکرار ناشدنی بوده که همواره تازه است و بس اثرگذار بر جان‌های مردمان.

در باب ادبیات پایداری سخن بسیار گفته شده و باز هم بسیار می‌توان گفت و باید هم گفت. موضوع جنگ تحمیلی و دفاع مقدس موضوعی نیست که به راحتی و با کم‌گویی و کم‌توجهی بتوان از آن گذشت. هر روز بعد از این واقعه باید دربارهٔ آن صدها و بلکه هزاران صفحه نوشته و آثاری مؤثرتر و ماندگارتر و اصیل‌تر آفریده می‌شدند.

به هر روی و با وجود همهٔ کاستی‌ها و کاهلی‌ها، کسانی در عرصهٔ قلم در این سال‌ها کوشیده‌اند تا از منظری نو و با بیانی گیرا وظیفهٔ خود را به عنوان هنرمند در قالب آن رویداد بجا آورند. اینکه تا چه حد موفق بوده‌اند بحثی مفصل است و اینجا محل پرداختن

به آن نیست. چیزی که در صفحات این کتاب عرضه شده، روایتی موجز و توصیفی از تلاش قلمزنان ادبیات پایداری است.

سازمان بسیج هنرمندان تهران بزرگ با سرلوحه قرار دادن رهنمودهای رهبر معظم انقلاب درباره حفظ آثار دفاع مقدس و خلق آثار برجسته هنری به ویژه در عرصه داستان، بر آن شد تا به معرفی نویسندگان فعال در این عرصه بپردازد، با این هدف که هم مرجعی مناسب و نسبتاً جامع برای پژوهشگران فراهم شود و هم شناختی - هر چند کلی - از روند فعالیت نویسندگان دفاع مقدس حاصل آید. نویسندگانی که در این مجلد معرفی شده‌اند، همه کسانی‌اند که از آغاز جنگ تحمیلی عراق علیه ایران تاکنون اثری برای دفاع مقدس خلق کرده‌اند. معرفی این اشخاص به هیچ وجه به معنی تایید یا رد صلاحیت دینی، اخلاقی و حرفه ای آنان نیست. هدف از آوردن بعضی از اسامی که امروز از آرمان‌های انقلاب اسلامی فاصله گرفته یا تغییر مسیر داده‌اند، صرفاً به خاطر تهیه و ارایه منبعی کامل برای محققان علاقمند به پژوهش درباره تاریخ دفاع مقدس، دستاوردها، افت‌ها و افت و خیزهای آن بوده است. کتاب حاضر، دفتر اول از این مجموعه است که با همکاری نشر مجنون، از معدود ناشران تخصصی حوزه دفاع مقدس، منتشر و در اختیار علاقه‌مندان قرار می‌گیرد.

سازمان بسیج هنرمندان تهران قدردانی از همفکری، همدلی و راهنمایی‌های آقایان جواد محقق، محمدتقی کرب و علی آقاغفار در تدوین این دفتر، امیدوار است که دفترهای بعدی این مجموعه با کیفیت بهتر تهیه و عرضه شود. بی‌گمان نظرات و نقدهای اهل قلم و پژوهشگران ما را در ادای دین به آنان که در آن هشت سال از هستی خود مایه گذاشتند و انجام وظیفه‌ای که بر عهده گرفته‌ایم، یاری خواهند کرد.

نویسندگان عزیزی که مطالب خود را در این مجلد می‌بینند، در صورت رؤیت اشکالات یا نواقص با سازمان بسیج هنرمندان تماس گرفته تا در مجلد بعدی رفع نقص گردد.

نشانی سازمان بسیج هنرمندان تهران بزرگ:

خیابان انقلاب، چهارراه ولی عصر(عج)، خیابان برادران شهید مظفر(شمالی)،

بن‌بست اول، پلاک ۴.

تلفکس: ۶۶۴۹۳۶۶۴

تلفن: ۶۶۴۸۹۲۴۹

تلفن همراه: ۰۹۳۸۸۳۳۴۸۲۲

ایمیل سازمان sbhtbi@gmail.com

سازمان بسیج هنرمندان تهران بزرگ